

Localization of Opening and Closing Ceremonies in Sports Events: From Historical Traditions to Modern Perspectives in Iran

Javad Karimi¹, Hamed Golmohammadi^{2*}

1. Department of Physical Education, Lorestan University, Khorramabad, Lorestan, Iran

2. Department of Physical Education and Sport, Institute of Health Science, Sivas Cumhuriyet University, Sivas, Türkiye

Received: 2024/01/15	Received in Revised Format: 2024/01/31	Accepted: 2024/02/03	Published: 2024/03/20
----------------------	--	----------------------	-----------------------

Abstract

The historical and cultural identity of Iran is considered one of the richest cultural resources in the world. This profound identity has always been intertwined with sports and artistic events, providing opportunities to showcase and strengthen national identity through opening and closing ceremonies, particularly in sports events. This study aims to examine the role of localization in opening and closing ceremonies of sports events in Iran. The focus of this research is on elucidating how historical, cultural, and artistic elements of Iran can be utilized in these ceremonies to enhance national identity and display the country's cultural diversity. The present study was conducted using a qualitative approach and phenomenological method. Data were collected through semi-structured interviews with 15 experts in the fields of culture, sports, and national identity. Purposeful sampling was employed, considering the experience and expertise of participants in organizing sports and cultural events. Data analysis was conducted using thematic analysis. The findings indicate that the localization of these ceremonies, through emphasizing national symbols, showcasing the diversity of ethnicities and cultures, and recreating historical narratives, contributes to strengthening social cohesion and national identity. Additionally, the use of sustainable resources and active community participation plays a significant role in preserving cultural heritage and enhancing social solidarity. The localization of sports ceremonies can serve as an effective tool for showcasing Iran's history and culture on a global scale. This research provides practical strategies for designing opening and closing ceremonies, thereby contributing to the enhancement of national identity and fostering a sense of unity among various ethnic groups.

Keywords: Localization of Sports Ceremonies, National Identity of Iran, Cultural Diversity, Historical Diversity, Opening and Closing Ceremonies

Cite as: Karimi, J., Golmohammadi, H. Localization of Opening and Closing Ceremonies in Sports Events: From Historical Traditions to Modern Perspectives in Iran. Iranian History of Culture. 2024; 1(1): 212-230.

Owner and Publisher: University of Tabriz

Journal ISSN (online): 3060-8066

Access Type: Open Access

DOI: 10.22034/IHC.2025.65470.1031

بومی سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی: از سنت های تاریخی تا چشم اندازهای نوین در ایران

جواد کریمی , حامد گلمحمدی *

۱- گروه تربیت بدنی، دانشگاه لرستان، خرم آباد، لرستان، ایران

۲- گروه تربیت بدنی، دانشگاه جمهوری سراسری سیواس، سیواس، ترکیه

دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۲۵ بازنگری: ۱۴۰۲/۱۱/۱۱ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۱۴ انتشار: ۱۴۰۳/۰۱/۰۱

چکیده

هویت تاریخی و فرهنگی ایران یکی از غنی ترین منابع فرهنگی در جهان به شمار می رود. این هویت عمیق، همواره با رویدادهای ورزشی و هنری گره خورده و از طریق مراسم افتتاحیه و اختتامیه، به ویژه در رویدادهای ورزشی، فرصت نمایش و تقویت هویت ملی را فراهم می آورد. این پژوهش با هدف بررسی نقش بومی سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی ایران انجام شده است. تمرکز این تحقیق بر تبیین نحوه استفاده از عناصر تاریخی، فرهنگی، و هنری ایران در این مراسم ها برای تقویت هویت ملی و نمایش تنوع فرهنگی کشور است. مطالعه حاضر با رویکرد کیفی و روش پدیدارشناسی انجام شده است. داده ها از طریق مصاحبه های نیمه ساختاریافته با ۱۵ متخصص حوزه های فرهنگ، ورزش و هویت ملی گردآوری شده است. نمونه گیری به صورت هدفمند و با توجه به تجربه و تخصص شرکت کنندگان در زمینه برگزاری رویدادهای ورزشی و فرهنگی صورت گرفته است. تحلیل داده ها با روش تحلیل مضمون انجام شد. یافته ها نشان می دهند که بومی سازی این مراسم ها از طریق تأکید بر نمادهای ملی، نمایش تنوع اقوام و فرهنگ ها، و بازآفرینی داستان های تاریخی، به تقویت انسجام اجتماعی و هویت ملی کمک می کند. همچنین، استفاده از منابع پایدار و مشارکت فعال جامعه، نقش مهمی در حفاظت از میراث فرهنگی و تقویت همبستگی اجتماعی ایفا می کند. بومی سازی مراسم ورزشی می تواند به عنوان ابزاری مؤثر برای نمایش تاریخ و فرهنگ ایران در سطح جهانی عمل کند. این پژوهش با ارائه راهکارهایی عملی برای طراحی مراسم افتتاحیه و اختتامیه، به تقویت هویت ملی و ایجاد حس همبستگی میان اقوام مختلف کمک می کند.

کلیدواژه ها: بومی سازی مراسم ورزشی، هویت ملی ایران، تنوع فرهنگی، تنوع تاریخی، مراسم افتتاحیه و اختتامیه.

نحوه ارجاع: کریمی، جواد. گلمحمدی حامد. بومی سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی: از سنت های تاریخی تا چشم اندازهای نوین در ایران. تاریخ فرهنگ ایران. ۱۴۰۳: ۲۱۲، (۱) ۲۳۰-.

صاحب امتیاز و ناشر: دانشگاه تبریز

شاپای الکترونیکی: ۸۰۶۶-۳۰۶۰

نوع دسترسی: آزاد

DOI: 10.22034/IHC.2025.65470.1031

هویت تاریخی ایرانیان به عنوان یکی از غنی‌ترین و پیچیده‌ترین هویت‌های فرهنگی در جهان شناخته می‌شود (موتاب و همکاران، ۱۴۰۰). این هویت نه تنها از ریشه‌های عمیق تاریخی و فرهنگی ناشی می‌شود، بلکه در طول قرن‌ها تحت تأثیر تحولات اجتماعی، سیاسی و اقتصادی قرار گرفته است (دیلیمقانی، قاسمی ترکی، ۱۳۹۶). امروزه، ورزش و رویدادهای ورزشی به‌طور عمیق با هنر و انواع مختلف خلاقیت در فرهنگ عمومی ارتباط دارند. این ارتباط شامل رویدادهای ورزشی خاصی است که دستاوردهای ورزشکاران را به نمایش می‌گذارند و همچنین بسیاری از رویدادهای مهم تاریخ بشریت را در بر می‌گیرد (زاخارووا، ۲۰۲۴). یکی از جنبه‌های کلیدی این هویت، بومی‌سازی مراسم و سنت‌ها در رویدادهای مختلف، به‌ویژه در حوزه ورزشی، است (مگوایر^۱، ۱۹۹۹). مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی به‌عنوان نمادهایی از وحدت و تنوع فرهنگی (تاملینسون و یانگ^۲، ۲۰۰۶)، می‌توانند به تقویت احساس همبستگی ملی و معرفی فرهنگ غنی ایرانی کمک کنند (نایتس^۳، ۲۰۱۶: عظیمی و همکاران، ۱۴۰۲).

برگزاری رویدادها و همایش‌های ورزشی در سطوح بالا دستاوردهای فراوانی برای جامعه میزبان به همراه دارد (پاشائی و همکاران، ۱۳۹۸). به همین دلیل، مراسم‌های ورزشی بین‌المللی باید به عنوان یکی از اجزای کلیدی هر مسابقه ورزشی در نظر گرفته شوند، زیرا این مراسم‌ها حاوی عامل ارتباطی مهمی هستند که به جذب و درک متقابل مخاطبان میلیونی کمک می‌کند (زاخارووا، ۲۰۲۴). مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی، به‌ویژه در سطح بین‌المللی، فرصتی بی‌نظیر برای نمایش فرهنگ، تاریخ و هویت ملی کشورها فراهم می‌آورند (لی^۴، ۲۰۱۹: پاشائی و همکاران، ۱۳۹۸). این رویدادها به‌عنوان ویتروینی جهانی، امکان معرفی ارزش‌ها و سنت‌های یک ملت را به میلیون‌ها بیننده در سراسر جهان می‌دهند (منگ و همکاران، ۲۰۲۴: لی، ۲۰۲۲). در این راستا، ایران با تاریخ و فرهنگ غنی خود می‌تواند از این فرصت‌ها بهره‌برداری کرده و هویت ملی و تنوع فرهنگی خود را تقویت کند.

در روز افتتاحیه بازی‌های آسیایی ۱۹۹۸ در بانکوک، تیم ملی ایران با اجرای مراسمی که به وضوح از نمادهای تاریخی و فرهنگی کشور الهام گرفته بود، تحسین بین‌المللی را برانگیخت. پرچم ایران در دستان ورزشکاران، در کنار موسیقی سنتی ایرانی، نمادی از اصالت و تنوع فرهنگی کشور بود که در دل میلیون‌ها بیننده جای گرفت. این رویداد، نمونه‌ای الهام‌بخش از استفاده موفقیت‌آمیز از میراث فرهنگی در یک بستر ورزشی جهانی است و نشان می‌دهد چگونه بومی‌سازی مراسم می‌تواند به ارتقای هویت ملی و تقویت انسجام اجتماعی کمک کند.

بومی‌سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی به معنای استفاده از عناصر فرهنگی، تاریخی و هنری ملی در طراحی و اجرای این مراسم است (تاملینسون^۵، ۱۹۹۶). این اقدام نه تنها به کشور میزبان این فرصت را می‌دهند که تاریخ، وضعیت کنونی و چشم‌انداز آینده خود را به‌طور جامع به نمایش بگذارد (زاخارووا، ۲۰۲۴)، بلکه می‌تواند به‌عنوان نمادی از وحدت و تنوع فرهنگی در سطح بین‌المللی مطرح شود (نایتس^۶، ۲۰۱۶). در کشوری مانند ایران که دارای اقوام و فرهنگ‌های

¹ Maguire

² Tomlinson & Young

³ Knights

⁴ Li

⁵ Tomlinson

⁶ Knights

متنوع است، نمایش این تنوع در مراسم ورزشی می‌تواند به تقویت همبستگی ملی و افزایش شناخت جهانی از فرهنگ ایرانی منجر شود.

تحقیقات متعددی به بررسی نقش نمادهای فرهنگی در رویدادهای ورزشی پرداخته‌اند (مگ و همکاران، ۲۰۲۴: سیوماگ و پاپ، ۲۰۲۴: نیکبخش و همکاران، ۱۴۰۲: صادقی‌نژاد و همکاران، ۱۴۰۰: پاپ^۷، ۲۰۱۳: مک کارتنی و اوستی^۸، ۲۰۰۷: تاملینسون و یانگ، ۲۰۰۶). به‌عنوان نمونه، طوسی و السادات (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان “مسکات نماد فرهنگی در رویدادهای ورزشی: مطالعه شخصیت‌سازی یوز ایرانی” به اهمیت به‌کارگیری نمادهای ملی در این رویدادها اشاره کرده‌اند. این تحقیق نشان می‌دهد که انتخاب یوزپلنگ ایرانی به‌عنوان مسکات تیم ملی فوتبال، فرصتی برای نمایش جنبه‌های ملی و فرهنگی ایران فراهم کرده است.

از منظر بین‌المللی، مگ و همکاران (۲۰۲۴) تأکید می‌کنند که برگزاری مراسم افتتاحیه و اختتامیه، به انتقال میراث زنده و سنت‌های فرهنگی کشورهای میزبان به مخاطبان جهانی کمک می‌کند. همچنین، تامپسون (۲۰۰۶) به بررسی چگونگی استفاده از این مراسم‌ها در المپیک برای تقویت هویت ملی پرداخته است و نتایج نشان می‌دهند که این رویدادها می‌توانند به ابزاری مؤثر برای نمایش قدرت نرم کشورها تبدیل شوند.

علاوه بر این، شواهد نشان می‌دهند که برگزاری رویدادهای ورزشی تأثیر قابل توجه‌تری بر فرهنگ غنی کشور دارد (کریمی و همکاران، ۱۴۰۱: پاشائی و همکاران، ۱۳۹۸). یافته‌ها حاکی از آن است که ورزش ظرفیت بالایی برای تحقق ارزش‌های استراتژیک اسلامی در سلسله مراتب ارزش‌ها دارد؛ از ارزش‌های دنیوی (اقتصاد و معیشت، سلامت و امنیت) تا ارزش‌های فردی (تعلیم و تربیت اسلامی)، اجتماعی (حفظ نظام اسلامی، عزت اسلام و مسلمین، عدالت، اصلاح، احسان، توسعه) و ارتباط با خدا (ایمان) (گلچین و همکاران، ۱۴۰۰).

یکی از مهم‌ترین اجزای مراسم‌های بزرگ مانند مسابقات و جشنواره‌های ورزشی، برگزاری مراسم افتتاحیه و اختتامیه است. این لحظات می‌توانند به یادماندنی‌ترین بخش‌های یک رویداد باشند. این مراسم‌ها که جزء جدایی‌ناپذیر هر رویداد ورزشی به شمار می‌آیند، اهداف چندگانه‌ای را دنبال می‌کنند، از جمله آموزش، غنی‌سازی فرهنگی، ارتقای ارتباطات و تقویت میهن‌پرستی و روحیه در میان شرکت‌کنندگان و تماشاگران (زاخارووا، ۲۰۲۴). با ترویج تنوع فرهنگی و نمایندگی اقوام مختلف، این مراسم‌ها به ایجاد همبستگی اجتماعی و فرهنگی میان مردم کمک می‌کنند (لی، ۲۰۱۹). همچنین، بومی‌سازی این مراسم‌ها می‌تواند به بهبود تصویر بین‌المللی ایران و پاسخ به چالش‌های ناشی از جهانی‌سازی منجر شود.

با این حال، استفاده از ظرفیت‌های بومی در طراحی و اجرای این مراسم‌ها هنوز به صورت جامع و نظام‌مند مورد بررسی قرار نگرفته است. مطالعات پیشین بیشتر بر جنبه‌های نمادین این مراسم‌ها متمرکز بوده‌اند و کمتر به تأثیر آن‌ها بر تقویت هویت ملی و نمایش تنوع فرهنگی پرداخته‌اند. این پژوهش با هدف پر کردن این خلأ علمی، به بررسی چگونگی بومی‌سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی ایران و تأثیر آن بر تقویت هویت ملی و انسجام اجتماعی می‌پردازد. تمرکز این تحقیق بر استفاده از عناصر فرهنگی، تاریخی و هنری در این مراسم‌ها است تا نشان دهد چگونه این رویدادها می‌توانند به عنوان ویتروینی برای نمایش غنای فرهنگی ایران عمل کنند. نتایج این تحقیق می‌تواند راهکارهای عملی برای طراحی مراسم ورزشی بومی ارائه داده و به غنی‌سازی ادبیات علمی در این حوزه کمک کند.

⁷ Pop

⁸ Mccartney & Osti

روش شناسی

این تحقیق با رویکرد کیفی و با استفاده از روش پدیدارشناسی به بررسی بومی سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی به عنوان نماد وحدت و تنوع فرهنگی و تاریخی پرداخته است. تحقیق حاضر به دنبال درک عمیق از دیدگاه ها و تجربیات متخصصان و دست اندرکاران در خصوص نقش رویدادهای ورزشی در تقویت هویت ملی، اسلامی و تنوع فرهنگی در کشور است. در این راستا، داده های تحقیق از طریق مصاحبه های نیمه ساختاریافته جمع آوری شد که هر مصاحبه به مدت ۳۰ تا ۴۵ دقیقه به صورت حضوری و آنلاین از طریق اپلیکیشن های ارتباطی انجام شده است.

مصاحبه های نیمه ساختاریافته این امکان را فراهم کرد که به طور دقیق و عمیق به نظرات و دیدگاه های مشارکت کنندگان پرداخته شود، در حالی که در عین حال فضای انعطاف پذیری برای واکاوی موضوعات مختلف و ظهور موضوعات جدید فراهم بود. جامعه آماری تحقیق شامل افراد متخصص در حوزه های فرهنگ، ورزش و هویت ملی بود. نمونه گیری به صورت هدفمند صورت گرفت تا افرادی با تجربه و دانش خاص در زمینه موضوع تحقیق انتخاب شوند. مشارکت کنندگان شامل ۱۵ نفر و با تخصص هایی نظیر اساتید دانشگاه در رشته های مرتبط با فرهنگ، علوم اجتماعی و ورزش، مربیان ورزشی خبره و برگزارکنندگان مراسم ورزشی بودند. این انتخاب نمونه به طور خاص بر روی افرادی صورت گرفت که تجربه مستقیم و معتبر در برگزاری رویدادهای ورزشی یا تحقیقات فرهنگی مرتبط با هویت ملی و اسلامی داشتند. سطح تحصیلات مشارکت کنندگان، کارشناسی ارشد و دکتری بود و تنوع جغرافیایی نیز در انتخاب نمونه ها لحاظ شد تا بتوان به تحلیل گسترده تری از مفاهیم و دیدگاه های مختلف در سراسر کشور دست یافت. مصاحبه ها حول محور موضوعاتی همچون نقش داستان های تاریخی در تقویت هویت ملی، تأثیر نمادهای اسلامی در افزایش انسجام اجتماعی طراحی شدند. این موضوعات به ویژه از آن جهت انتخاب شدند که مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی می توانند به عنوان یک پلتفرم فرهنگی مهم، نمادهای ملی و اسلامی را بازتاب دهند و بستری برای تعامل فرهنگی و اجتماعی فراهم کنند.

در این تحقیق، تأکید ویژه ای بر ارتباط بین هویت ملی و هویت اسلامی ایران و نحوه بازآفرینی این هویت ها از طریق رویدادهای ورزشی وجود دارد. برای تحلیل داده ها از روش تحلیل مضمون استفاده شد که به عنوان یکی از روش های اصلی تحلیل داده های کیفی شناخته می شود. در این روش، پس از ضبط و پیاده سازی مصاحبه ها، تمامی داده ها با دقت بازخوانی شدند و کدگذاری اولیه انجام گرفت. سپس مضامین اصلی از میان داده ها استخراج شده و در قالب مقوله های مرتبط با هویت ملی و اسلامی دسته بندی شدند. این فرآیند به محقق این امکان را داد که به طور عمیق تری به شناسایی الگوها و روابط درون متنی داده ها بپردازد و به نتایج نهایی تحقیق دست یابد. به منظور افزایش اعتبار داده ها، از تکنیک بررسی توسط مشارکت کنندگان استفاده شد که به مشارکت کنندگان این فرصت را می دهد که صحت نتایج استخراج شده از داده ها را بررسی کنند و هر گونه اصلاحات یا تغییرات لازم را پیشنهاد دهند. همچنین، نظرات چند متخصص مستقل در تحلیل نتایج اعمال شد تا دقت و صحت تحلیل ها تضمین گردد. این اقدامات در راستای ارتقاء اعتبار و اطمینان از صحت نتایج تحقیق انجام شد.

ملاحظات اخلاقی نیز در تمامی مراحل تحقیق رعایت شد. پیش از شروع هر مصاحبه، رضایت نامه کتبی از تمامی مشارکت کنندگان اخذ شد و به آن ها اطمینان داده شد که اطلاعاتشان محرمانه باقی خواهد ماند. علاوه بر این، از مشارکت کنندگان خواسته شد تا در صورت تمایل به پیگیری نتایج تحقیق، اطلاعات تماس خود را ارائه دهند.

در نهایت در این مطالعه، برای ارزیابی کیفیت و دقت کدگذاری‌های انجام‌شده توسط کدگذاران، پایایی توافق درون‌موضوعی مورد بررسی قرار گرفت. این شاخص نشان‌دهنده میزان هماهنگی و تطابق کدگذاری‌های دو کدگذار مستقل است. از مجموع ۲۷ کد استخراج‌شده از سه مصاحبه، ۱۱ کد به‌طور مشابه توسط هر دو کدگذار کدگذاری شدند. بر اساس این داده‌ها، پایایی توافق درون‌موضوعی معادل ۸۱ درصد محاسبه شد. این میزان پایایی نشان‌دهنده توافق بالایی بین کدگذاران است و اعتبار مناسب فرآیند کدگذاری را تأیید می‌کند. به‌طور کلی، این نتیجه نشان می‌دهد که روش تحلیل داده‌ها از دقت کافی برخوردار بوده و قابلیت اعتماد نتایج تحقیق را تضمین می‌کند. سطح بالایی توافق، موجب تقویت صحت و انسجام تحلیل‌ها شده و مبنای قابل اعتمادی برای استنتاج نتایج تحقیق فراهم می‌آورد.

یافته‌ها

ابتدا اطلاعات جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در پژوهش در جدول ۱ نمایش داده شده است. این اطلاعات شامل ویژگی‌های اصلی نظیر سابقه کاری، جنسیت، سن و تحصیلات افراد مشارکت‌کننده در تحقیق می‌باشد که به‌طور کلی نشان‌دهنده تنوع بالایی افراد در این تحقیق است.

جدول ۱. اطلاعات جمعیت شناختی شرکت کنندگان در پژوهش

ردیف	تحصیلات	سن (سال)	جنسیت	سابقه (سال)
۱	کارشناسی ارشد	۴۲	مرد	۱۴
۲	دکتری تخصصی	۳۸	مرد	۱۰
۳	دکتری تخصصی	۴۱	مرد	۱۱
۴	دکتری تخصصی	۳۹	مرد	۱۳
۵	کارشناسی ارشد	۴۳	مرد	۱۹
۶	دکتری تخصصی	۴۰	مرد	۱۶
۷	کارشناسی ارشد	۴۱	مرد	۱۷
۸	دکتری تخصصی	۳۸	زن	۱۲
۹	دکتری تخصصی	۳۷	زن	۱۴
۱۰	کارشناسی ارشد	۴۵	مرد	۲۱
۱۱	دکتری تخصصی	۳۳	مرد	۹
۱۲	دکتری تخصصی	۴۲	مرد	۱۹
۱۳	دکتری تخصصی	۴۶	زن	۲۲
۱۴	کارشناسی ارشد	۴۸	زن	۲۴
۱۵	دکتری تخصصی	۳۶	زن	۱۳

بر اساس داده‌های ارائه‌شده، شرکت‌کنندگان در این تحقیق با تحصیلات عالی، شامل کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی، با سابقه کاری مختلف در حوزه‌های مرتبط با ورزش، در این پژوهش مشارکت داشته‌اند.

جدول ۲ شامل کدبندی مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته است که بر اساس مضامین اصلی و مفاهیم استخراج‌شده از داده‌ها تنظیم شده است. این جدول، کدهای اولیه را در قالب مقوله‌هایی مانند وحدت ملی در مراسم ورزشی، انسجام اجتماعی از طریق فرهنگ مشترک، تنوع فرهنگی در مراسم، الهام از تاریخ ایرانی، تقویت ارزش‌های اخلاقی، مشارکت جامعه، و پایداری و حفاظت از میراث دسته‌بندی کرده است. هر مقوله به مفاهیم مشخصی تفکیک شده و هر مفهوم از طریق مضامین اولیه‌ای مانند "اجرای سرود ملی"، "نمایش همزیستی اقوام"، "بازآفرینی داستان‌های تاریخی"، "نمایش نمادهای تاریخی"، "نمایش داستان‌های همکاری اقوام"، و "استفاده از منابع پایدار" شرح داده شده است. این کدگذاری بر مبنای تحلیل عمیق داده‌ها و شناسایی الگوهای محتوایی انجام شده و نمایانگر راهبردهای مختلف بومی‌سازی در طراحی و اجرای مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی ایران است. این فرآیند، رویکردی سیستماتیک برای شناسایی و طبقه‌بندی داده‌ها به‌منظور تحلیل عمیق موضوع ارائه می‌دهد.

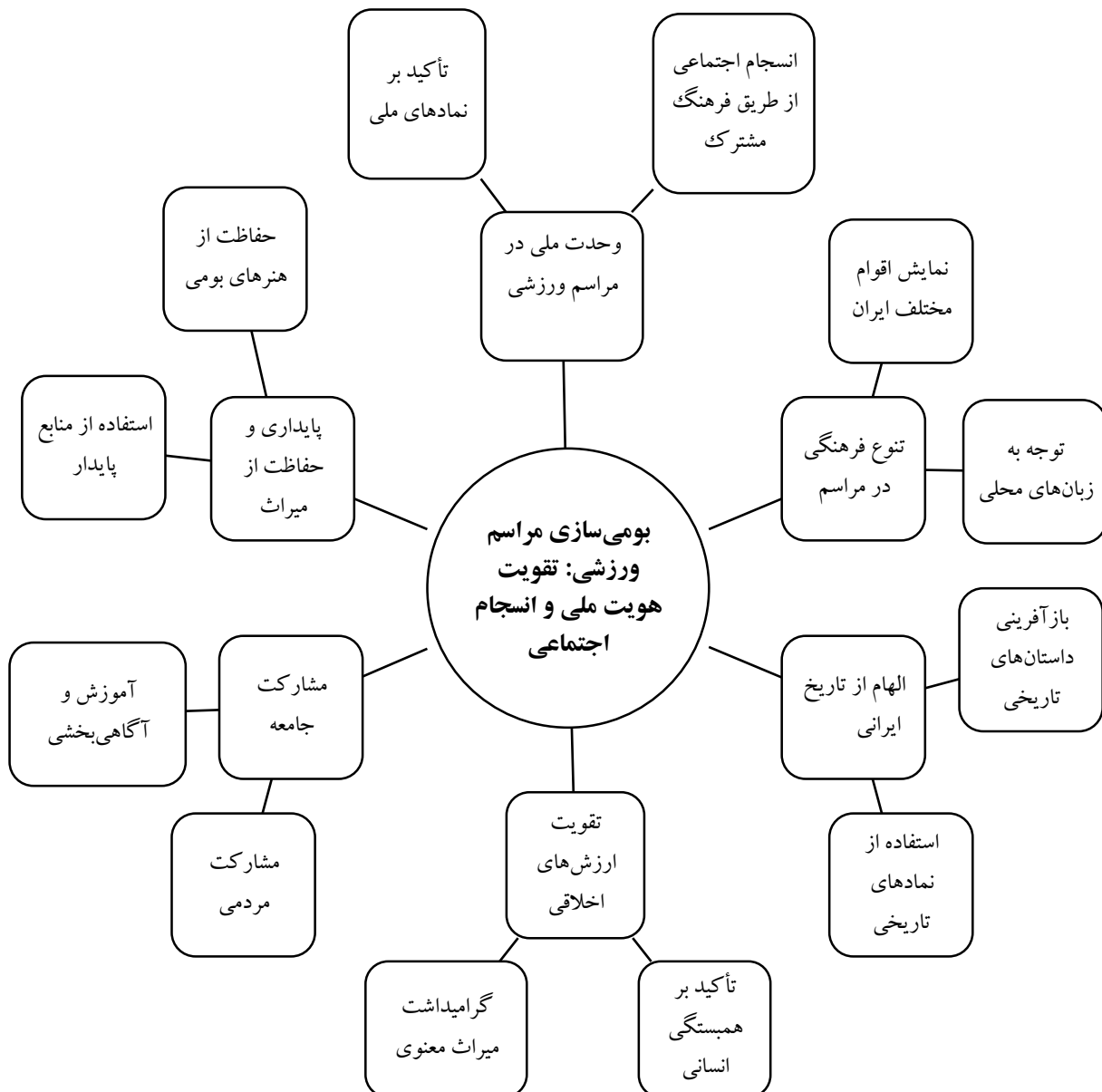
جدول ۲. کدبندی مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته

مضمین اولیه	مفهوم	مقوله
- اجرای سرود ملی به همراه نمایش تصاویر نمادین از تاریخ ایران. - استفاده از پرچم ایران در طراحی لباس و دکور مراسم. - دعوت از قهرمانان ملی برای حمل مشعل مراسم. - ترکیب داستان‌های تاریخی با پیام‌های اتحاد ملی. - طراحی جلوه‌های بصری با رنگ‌های پرچم ایران. - استفاده از نقوش اسلامی مانند اسلیمی و هندسه اسلامی در طراحی دکور مراسم. - قرائت دعا‌های اسلامی مرتبط با پیام صلح و اتحاد در افتتاحیه و اختتامیه. استفاده از آیین‌ها و نمایش‌های ورزش زورخانه‌ای در مراسم	تأکید بر نمادهای ملی	وحدت ملی در مراسم ورزشی
- نمایش همزیستی اقوام ایران از طریق اجرای مشترک. - گنجانیدن آیین‌های سنتی نظیر نوروز در برنامه‌ها. - ایجاد بخش ویژه برای معرفی داستان‌های اسطوره‌ای. - حضور نمایندگان اقوام در رژه مراسم. - نمایش نمادهای زندگی روزمره ایرانیان به صورت تصویری.	انسجام اجتماعی از طریق فرهنگ مشترک	
- طراحی لباس‌های محلی با الهام از پوشش سنتی اقوام. - غرفه‌هایی برای نمایش غذاهای سنتی از هر منطقه. - اجرای گروه‌های موسیقی محلی از اقوام مختلف. - ایجاد نمایشگاه صنایع‌دستی در حاشیه مراسم. - نمایش فیلم کوتاه از مناطق مختلف ایران.	نمایش اقوام مختلف ایران	تنوع فرهنگی در مراسم

	توجه به زبان‌های محلی	- استفاده از مجریان چندزبانه برای پوشش برنامه‌ها. - ترجمه و زیرنویس پیام‌های مراسم به زبان‌های محلی. - ارائه شعارهای مراسم به چند زبان بومی. - اجرای اشعار محلی مرتبط با موضوع مراسم. - استفاده از لهجه‌های محلی در پیام‌های صوتی.
الهام از تاریخ ایرانی	بازآفرینی داستان‌های تاریخی	- استفاده از روایت‌های شاهنامه در قالب اجرای زنده. - نمایش صحنه‌هایی از معماری تاریخی ایران. - طراحی صحنه با الهام از بناهای تاریخی. - ترکیب تصاویر انیمیشنی با اجرای زنده برای روایت داستان‌ها. بازسازی و نمایش داستان‌های تاریخی قهرمانان زورخانه‌ای
	استفاده از نمادهای تاریخی	- نمایش نسخه‌های نمادین از آثار باستانی مثل کتیبه بیستون. - طراحی پوسترها و بنرهای مراسم با الهام از مینیاتور ایرانی. - معرفی شخصیت‌های تاریخی در قالب نمایش‌های کوتاه. - بازسازی وسایل جنگی تاریخی در قالب نمادین. استفاده از لباس‌های مخصوص و سنتی پهلوانان زورخانه در مراسم.
تقویت ارزش‌های اخلاقی	تأکید بر همبستگی انسانی	- نمایش داستان‌هایی از همکاری اقوام مختلف در بحران‌ها. - ایجاد بخش ویژه برای تجلیل از قهرمانان اخلاقی تاریخ ایران. - نمایش صحنه‌هایی از اتحاد مردم در مواقع دشوار. - پیام‌های همبستگی و صلح از سوی شخصیت‌های فرهنگی. - اجرای مراسم ویژه برای قربانیان حوادث طبیعی.
	گرامیداشت میراث معنوی	- استفاده از اشعار مولوی، حافظ و سعدی در بخش‌های مختلف. - اجرای موسیقی آرام مرتبط با میراث معنوی. - نمایش آیین‌های معنوی نظیر دعا و نیایش. - برجسته‌سازی پیام‌های اخلاقی در طراحی مراسم. - ترویج مفاهیم معنوی با استفاده از جلوه‌های بصری. قرائت اشعار حماسی و عرفانی مرتبط با ورزش زورخانه‌ای و پهلوانی
مشارکت جامعه	مشارکت مردمی	- برگزاری مسابقه‌های طراحی برای انتخاب نماد مراسم. - دعوت از هنرمندان محلی برای مشارکت در اجرا. - ایجاد فرصت‌هایی برای حضور فعال خانواده‌ها. - دعوت از مدارس برای اجراهای گروهی. - ارائه جوایز به مشارکت‌کنندگان مردمی در طراحی بخش‌های مراسم.
	آموزش و آگاهی‌بخشی	- برگزاری کارگاه‌های آموزشی درباره تاریخ ایران. - ارائه

		اطلاعات درباره اقوام و مناطق ایران در نمایشگاه‌ها. - طراحی بروشورهای آموزشی درباره مراسم. - تولید فیلم‌های کوتاه برای معرفی عناصر فرهنگی. - اجرای سخنرانی توسط متخصصان فرهنگی در حاشیه مراسم.
پایداری و حفاظت از میراث	استفاده از منابع پایدار	- استفاده از مواد بازیافتی در طراحی دکوراسیون. - ارائه بسته‌بندی‌های دوست‌دار محیط‌زیست برای هدایا. - استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر در نورپردازی. - طراحی لباس‌های مراسم از الیاف طبیعی. - کاهش زباله‌های تولیدی مراسم با برنامه‌ریزی دقیق.
	حفاظت از هنرهای بومی	- ارائه حمایت مالی از هنرمندان محلی برای اجرای آثار. - برگزاری نمایشگاه دائمی از هنرهای بومی. - ایجاد بانک اطلاعاتی از آثار بومی. - آموزش مهارت‌های بومی به نسل جوان. - احیای آیین‌ها و هنرهای در حال فراموشی.

یافته‌های این تحقیق نشان‌دهنده اهمیت بومی‌سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی به‌عنوان نماد وحدت و تنوع فرهنگی است. این مراسم‌ها با تأکید بر نمادهای ملی، نمایش تنوع قومی و زبانی، بازآفرینی داستان‌های تاریخی و تقویت ارزش‌های اخلاقی مانند همبستگی انسانی می‌توانند به تقویت هویت ملی و انسجام اجتماعی کمک کنند. همچنین، مشارکت فعال جامعه و استفاده از منابع پایدار در این مراسم‌ها موجب حفاظت از میراث فرهنگی و تاریخی و همچنین حمایت از هنرهای بومی می‌شود. در مجموع، بومی‌سازی این رویدادها به تقویت ارتباط مردم با تاریخ، فرهنگ و ارزش‌های ملی خود و همچنین ایجاد فضای مثبت اجتماعی کمک می‌کند.

شکل ۱. نقشه تماتیک بومی سازی مراسم ورزشی: تقویت هویت ملی و انسجام اجتماعی

این مدل تحقیق ساختاری جامع از یافته های پژوهش را ارائه می دهد که به بررسی نقش بومی سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه در تقویت هویت ملی و انسجام اجتماعی می پردازد. مدل مذکور نشان دهنده ارتباطات میان عوامل کلیدی همچون نمایش نمادهای ملی، تنوع فرهنگی، الهام از تاریخ ایرانی و تقویت ارزش های اخلاقی است. با تاکید بر مشارکت جامعه و

استفاده از منابع پایدار، این مدل به عنوان چارچوبی عملی در طراحی و اجرای مراسم ورزشی ارائه می شود. هدف اصلی این مدل، ارائه راهکارهایی برای بهره گیری از ظرفیت های فرهنگی و تاریخی ایران جهت نمایش هویت ملی در سطح جهانی و تقویت همبستگی اجتماعی است.

بر اساس یافته ها مفاهیمی که از خبرگان در مورد بومی سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی: از سنت های تاریخی تا چشم اندازهای نوین در ایران مطرح شدند شامل تأکید بر نمادهای ملی، انسجام اجتماعی از طریق فرهنگ مشترک، نمایش اقوام مختلف ایران، توجه به زبان های محلی، بازآفرینی داستان های تاریخی، استفاده از نمادهای تاریخی، تأکید بر همبستگی انسانی، گرامیداشت میراث معنوی، مشارکت مردمی، آموزش و آگاهی بخشی، استفاده از منابع پایدار، حفاظت از هنرهای بومی بود.

تأکید بر نمادهای ملی

«اجرای سرود ملی همراه با تصاویر تاریخی ایران حس غرور خاصی ایجاد می کند.» (مصاحبه شونده ۳) «ما همیشه پرچم ایران را در طراحی لباس و دکور مراسم لحاظ می کنیم تا هویت ملی را پررنگ تر کنیم.» (مصاحبه شونده ۲) «دعوت از قهرمانان ملی برای حمل مشعل مراسم باعث تقویت پیوند بین مردم و تاریخ ورزش ایران می شود.» (مصاحبه شونده ۱۵) «ترکیب داستان های تاریخی ایران با پیام های اتحاد ملی در مراسم ورزشی می تواند انگیزه بخش باشد. استفاده از آیین ها و نمایش های ورزش زورخانه ای در مراسم نیز می تواند آثار مثبتی به جای بگذارد» (مصاحبه شونده ۱۱) «رنگ های پرچم ایران باید در جلوه های بصری طراحی مراسم لحاظ شوند تا احساس همبستگی ایجاد شود.» (مصاحبه شونده ۵) «استفاده از نقوش اسلامی مانند اسلیمی و هندسه اسلامی در دکوراسیون، فضای مراسم را غنی تر می کند.» (مصاحبه شونده ۶) «قرائت دعاهای اسلامی مرتبط با پیام صلح و اتحاد می تواند بعد معنوی مراسم را تقویت کند.» (مصاحبه شونده ۹).

انسجام اجتماعی از طریق فرهنگ مشترک

«همزیستی اقوام مختلف ایران را می توان از طریق اجرای برنامه های مشترک فرهنگی به نمایش گذاشت.» (مصاحبه شونده ۸) «گنجانیدن آیین های سنتی نظیر نوروز در برنامه های ورزشی، حس پیوستگی ملی را افزایش می دهد.» (مصاحبه شونده ۱۴) «معرفی داستان های اسطوره ای ایرانی در مراسم ورزشی می تواند پیوند فرهنگی بین نسل ها ایجاد کند.» (مصاحبه شونده ۱۰) «حضور نمایندگانی از اقوام مختلف در رژه مراسم، تنوع فرهنگی کشور را به خوبی به نمایش می گذارد.» (مصاحبه شونده ۱) «نمایش سبک زندگی ایرانیان، به ویژه آداب و رسوم روزمره، احساس نزدیکی و آشنایی بیشتری ایجاد می کند.» (مصاحبه شونده ۴)

نمایش اقوام مختلف ایران

«لباس های محلی که از پوشش سنتی اقوام الهام گرفته اند، تنوع فرهنگی ایران را به نمایش می گذارند.» (مصاحبه شونده ۳) «وجود غرفه هایی برای معرفی غذاهای محلی، جذابیت بیشتری به مراسم می بخشد.» (مصاحبه شونده ۹) «اجرای موسیقی

مقاله پژوهشی

محلی توسط گروه‌های مختلف قومی، ارزش‌های فرهنگی را حفظ و تقویت می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۴) «ایجاد نمایشگاه صنایع‌دستی در حاشیه مراسم، فرصتی برای معرفی هنرهای بومی هر منطقه فراهم می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۱) «پخش فیلم‌های کوتاه درباره مناطق مختلف ایران می‌تواند شناخت بیشتری درباره تنوع فرهنگی کشور ایجاد کند.» (مصاحبه‌شونده ۱۲)

توجه به زبان‌های محلی

«استفاده از مجریان چندزبانه در مراسم، باعث می‌شود همه اقوام احساس نزدیکی بیشتری داشته باشند.» (مصاحبه‌شونده ۸) «ترجمه و زیرنویس پیام‌های مراسم به زبان‌های محلی، احترام به تنوع زبانی کشور را نشان می‌دهد.» (مصاحبه‌شونده ۴) «سردادن شعارهای مراسم به چند زبان بومی، حس همبستگی را تقویت می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۱۴) «اجرای اشعار محلی مرتبط با موضوع مراسم، به جذابیت برنامه‌ها می‌افزاید.» (مصاحبه‌شونده ۱۱) «استفاده از لهجه‌های محلی در پیام‌های صوتی، برای بسیاری از مخاطبان دلنشین است.» (مصاحبه‌شونده ۷)

بازآفرینی داستان‌های تاریخی

«اجرای زنده روایت‌های شاهنامه می‌تواند هویت فرهنگی را در نسل جدید تقویت کند.» (مصاحبه‌شونده ۷) «نمایش معماری تاریخی ایران در طراحی صحنه، پیوندی میان گذشته و حال ایجاد می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۶) «بازسازی و نمایش داستان‌های تاریخی قهرمانان زورخانه‌ای نیز می‌تواند هویت ملی را در رویدادهای ورزشی تقویت نماید. همچنین بازسازی بناهای تاریخی در مراسم، جذابیت بصری خاصی به آن می‌بخشد.» (مصاحبه‌شونده ۱۰) «ترکیب تصاویر انیمیشنی با اجرای زنده برای روایت داستان‌های کهن، شیوه‌ای جذاب برای مخاطبان جوان است.» (مصاحبه‌شونده ۱۳).

استفاده از نمادهای تاریخی

«نمایش نمادین آثار باستانی مثل کتیبه بیستون، می‌تواند ارتباط تاریخی را به مخاطبان یادآوری کند.» (مصاحبه‌شونده ۱۵) «طراحی پوسترهای مراسم با الهام از مینیاتورهای ایرانی، هویت هنری کشور را به نمایش می‌گذارد.» (مصاحبه‌شونده ۱۱) «معرفی شخصیت‌های تاریخی در قالب نمایش‌های کوتاه، نسل جوان را با مفاخر ملی آشنا می‌کند.» (مصاحبه‌شونده ۶) «بازسازی وسایل جنگی تاریخی در مراسم، نشان‌دهنده قدرت و پیشینه ایران در تاریخ است.» (مصاحبه‌شونده ۷). «استفاده از لباس‌های مخصوص و سنتی پهلوانان زورخانه در مراسم. به عنوان نماد تاریخی ایرانی نیز می‌تواند موثر واقع شود.» (مصاحبه‌شونده ۱۲).

تأکید بر همبستگی انسانی

مقاله پژوهشی

«روایت داستان هایی از همکاری اقوام مختلف در بحران ها، پیام اتحاد را به خوبی منتقل می کند.» (مصاحبه شونده ۱) «بخشی از مراسم باید به تجلیل از قهرمانان اخلاقی تاریخ ایران اختصاص یابد.» (مصاحبه شونده ۱۴) «نمایش صحنه هایی از اتحاد مردم در مواقع دشوار، همدلی را تقویت می کند.» (مصاحبه شونده ۹) «پیام های همبستگی و صلح از سوی شخصیت های فرهنگی، تأثیرگذاری بیشتری دارند.» (مصاحبه شونده ۴) «برگزاری مراسم ویژه برای قربانیان حوادث طبیعی، حس همدلی و نوع دوستی را در جامعه زنده می کند.» (مصاحبه شونده ۳)

گرامیداشت میراث معنوی

«استفاده از اشعار مولوی، حافظ و سعدی در بخش های مختلف مراسم، فضای معنوی خاصی ایجاد می کند.» (مصاحبه شونده ۶) «اجرای موسیقی آرام مرتبط با میراث معنوی، مخاطبان را به تفکر و آرامش دعوت می کند. قرائت اشعار حماسی و عرفانی مرتبط با ورزش زورخانه ای و پهلوانی نیز می تواند روح معنوی و تاریخی و اصیل ایرانی را به نمایش بگذارد.» (مصاحبه شونده ۷) «نمایش آیین های معنوی نظیر دعا و نیایش، بعد روحانی مراسم را تقویت می کند.» (مصاحبه شونده ۸)

مشارکت مردمی

یکی از مصاحبه شوندگان در مورد مشارکت مردمی در مراسم های ورزشی گفت: «ما مسابقات طراحی برگزار می کنیم تا مردم در انتخاب نماد مراسم نقش داشته باشند. این کار باعث می شود که همه حس کنند در شکل گیری این مراسم سهم دارند.» (مصاحبه شونده ۶). دیگری اشاره کرد: «همچنین از هنرمندان محلی دعوت می کنیم تا در اجرای مراسم مشارکت داشته باشند. این کار به غنای فرهنگی مراسم کمک می کند و ارزش هنری کارهای محلی را هم به نمایش می گذارد.» (مصاحبه شونده ۱۲). فرد دیگری افزود: «ما به خانواده ها فرصت های مختلفی می دهیم تا به صورت فعال در مراسم ها شرکت کنند، مثلاً از آنها می خواهیم تا در فعالیتهای گروهی و اجرای بخش های مختلف مشارکت کنند.» (مصاحبه شونده ۱۵). «مدارس هم برای اجرای گروهی در مراسم دعوت می شوند. این نه تنها به ارتقاء حس مسئولیت پذیری کمک می کند، بلکه به نسل های جوان فرصتی می دهد تا در چنین رویدادهایی نقش داشته باشند. جوایزی برای مشارکت کنندگان در طراحی بخش های مختلف مراسم در نظر می گیریم، تا از این طریق انگیزه بیشتری برای مشارکت در مراسم ها ایجاد کنیم.» (مصاحبه شونده ۴).

آموزش و آگاهی بخشی

«برگزاری کارگاه های آموزشی درباره تاریخ ایران، دانش عمومی مخاطبان را افزایش می دهد.» (مصاحبه شونده ۱۲) «ارائه اطلاعات درباره اقوام و مناطق ایران در نمایشگاه ها، شناخت فرهنگی را گسترش می دهد.» (مصاحبه شونده ۱۳). در این راستا باید «طراحی بروشورهای آموزشی درباره مراسم ورزشی و تولید فیلم های کوتاه برای معرفی عناصر فرهنگی را در دستور کار قرار داد. اجرای سخنرانی توسط متخصصان فرهنگی در حاشیه مراسم می تواند به بهبود جنبه تاریخی و فرهنگی رویدادهای ورزشی کمک نماید.» (مصاحبه شونده ۱۳).

استفاده از منابع پایدار

«استفاده از مواد بازیافتی در طراحی دکوراسیون، باعث کاهش آلودگی محیط زیست می شود.» (مصاحبه شونده ۱۴) «کاهش زباله های تولیدی مراسم با برنامه ریزی دقیق، گامی مثبت برای حفظ محیط زیست است. در این راستا ارائه بسته بندی های دوست دار محیط زیست برای هدایا، استفاده از انرژی های تجدید پذیر در نورپردازی، طراحی لباس های مراسم از الیاف طبیعی و کاهش زباله های تولیدی مراسم با برنامه ریزی دقیق می تواند نقش موثرتری داشته باشد.» (مصاحبه شونده ۱۴)

حفاظت از هنرهای بومی

«برگزاری نمایشگاه های دائمی از هنرهای بومی، فرصتی برای معرفی و حفظ این آثار است. همچنین می توان از ارائه حمایت مالی از هنرمندان محلی برای اجرای آثار بهره گرفت.» (مصاحبه شونده ۱) «آموزش مهارت های بومی به نسل جوان، مانع از فراموشی این هنرها خواهد شد. همچنین ایجاد بانک اطلاعاتی از آثار بومی، آموزش مهارت های بومی به نسل جوان و احیای آیین ها و هنرهای در حال فراموشی می تواند به هویت تاریخی ایران در رویدادهای ورزشی کمک نماید.» (مصاحبه شونده ۲).

بحث

این تحقیق با هدف بومی سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی به عنوان نماد وحدت و تنوع فرهنگی انجام شد. نتایج این تحقیق نشان می دهند که مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی می توانند به طور مؤثری به تقویت وحدت ملی و انسجام اجتماعی کمک کنند. تأکید بر نمادهای ملی در این مراسم ها از طریق اجرای سرود ملی، نمایش تصاویر تاریخی ایران و استفاده از پرچم کشور در طراحی لباس ها و دکوراسیون، به طور مستقیم هویت ملی را تقویت می کند. دعوت از قهرمانان ملی برای حمل مشعل مراسم و استفاده از رنگ های پرچم ایران در جلوه های بصری، نمادی از اتحاد و همبستگی در میان مردم است. علاوه بر این، طراحی دکور با نقوش اسلامی مانند اسلیمی و هندسه اسلامی به عنوان نمادی از تاریخ و فرهنگ غنی ایران، باعث ارتقای جنبه های فرهنگی و تاریخی این رویدادها می شود. همچنین، قرائت دعا های اسلامی در افتتاحیه و اختتامیه، پیامی از صلح و اتحاد را به مخاطبان منتقل می کند. در ابعاد دیگر، این مراسم ها نقش مهمی در تقویت انسجام اجتماعی از طریق نمایش همزیستی اقوام مختلف ایران دارند. برنامه هایی که آیین های سنتی مانند نوروز را در خود گنجانده و یا بخش هایی را به معرفی داستان های اسطوره ای اختصاص می دهند، نه تنها باعث معرفی تنوع فرهنگی ایران می شوند، بلکه زمینه ای برای ایجاد حس مشترک میان اقوام مختلف کشور فراهم می آورند. حضور نمایندگان اقوام در رژه مراسم و نمایش نمادهای زندگی روزمره ایرانیان، همچنان به نمایش گذاشتن فرهنگ های متنوع در قالبی هماهنگ و یکپارچه است. به طور کلی، این نوع بومی سازی مراسم ورزشی می تواند به عنوان ابزاری برای تقویت هویت ملی، وحدت و همبستگی میان اقوام مختلف کشور عمل کند.

یافته ها نشان می دهند که تنوع فرهنگی در مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی می تواند با توجه به غنای فرهنگی ایران به شکلی جذاب و اثرگذار نمایش داده شود که با نتایج تحقیقات سیوماگ و پاپ، ۲۰۲۴: منگ و همکاران،

مقاله پژوهشی

۲۰۲۴: تاملینسون و یانگ، ۲۰۰۶، همسو است. یکی از جنبه‌های مهم این مراسم‌ها، نمایش اقوام مختلف ایران از طریق طراحی لباس‌های محلی با الهام از پوشش سنتی هر قوم است که موجب معرفی فرهنگ‌های گوناگون به تماشاگران می‌شود. علاوه بر این، غرفه‌هایی برای نمایش غذاهای سنتی از هر منطقه می‌تواند فرصت خوبی برای آشنایی با تنوع غذاهای ایرانی فراهم آورد و از این طریق همبستگی و احترام به تنوع فرهنگی را ترویج کند. اجرای گروه‌های موسیقی محلی از اقوام مختلف، به‌ویژه در مراسم افتتاحیه و اختتامیه، لحظات پرانرژی و رنگارنگی را رقم می‌زند که علاوه بر جذابیت، پیام اتحاد و یکپارچگی را منتقل می‌کند. همچنین، ایجاد نمایشگاه‌های صنایع‌دستی در حاشیه مراسم فرصتی را برای معرفی هنرهای سنتی و دستی هر منطقه فراهم می‌آورد. در کنار این نمایش‌ها، نمایش فیلم‌های کوتاه از مناطق مختلف ایران که داستان‌های زندگی مردم و آداب‌ورسوم آن‌ها را به تصویر می‌کشد، می‌تواند تجربه‌ای عمیق‌تر و پربارتر از تنوع فرهنگی ایران به مخاطبان ارائه دهد. در همین راستا، توجه به زبان‌های محلی نیز نقش مهمی در افزایش تعاملات فرهنگی و ارتقاء کیفیت مراسم ایفا می‌کند. استفاده از مجریان چندزبانه برای پوشش برنامه‌ها و ترجمه پیام‌های مراسم به زبان‌های مختلف بومی باعث می‌شود تا همه شرکت‌کنندگان احساس کنند که در این مراسم‌ها نماینده فرهنگ خود هستند. همچنین، ارائه شعارهای مراسم به چند زبان بومی و اجرای اشعار محلی مرتبط با موضوع مراسم، تداوم ارتباط فرهنگی میان اقوام مختلف را حفظ کرده و همبستگی اجتماعی را تقویت می‌کند. در نهایت، استفاده از لهجه‌های محلی در پیام‌های صوتی نیز راهی مؤثر برای ایجاد حس نزدیکی و هم‌افزایی میان مردم است. به‌طور کلی، این اقدام‌ها نه‌تنها تنوع فرهنگی را در این مراسم‌ها به‌خوبی نمایان می‌کند، بلکه به تقویت هویت ملی و ارتقای انسجام اجتماعی نیز کمک می‌کند.

الهام از تاریخ ایرانی در مراسم افتتاحیه و اختتامیه رویدادهای ورزشی نه‌تنها به تقویت هویت ملی کمک می‌کند، بلکه فرصتی برای بازآفرینی داستان‌های تاریخی ایران به‌صورت جذاب و متنوع فراهم می‌آورد. که با نتایج تحقیقات اسپیلمن (۱۹۹۷) همراستا است. استفاده از روایت‌های شاهنامه در قالب اجرای زنده، با تأکید بر شخصیت‌ها و داستان‌های حماسی، می‌تواند یک تجربه فرهنگی عمیق و پرشور را برای تماشاگران به ارمغان بیاورد. همچنین، نمایش صحنه‌هایی از معماری تاریخی ایران و طراحی صحنه با الهام از بناهای تاریخی مانند تخت جمشید یا مسجد جامع اصفهان، این امکان را به بینندگان می‌دهد تا به‌طور بصری با تاریخ و فرهنگ ایران آشنا شوند و آن را در قالب هنر و معماری مشاهده کنند. ترکیب تصاویر انیمیشنی با اجرای زنده برای روایت داستان‌ها، علاوه بر جذابیت بصری، می‌تواند ابزاری مؤثر برای انتقال مفاهیم عمیق تاریخی به نسل‌های جوان‌تر باشد و آن‌ها را با افسانه‌ها و اسطوره‌های ایرانی آشنا کند. در بخش استفاده از نمادهای تاریخی، نمایش نسخه‌های نمادین از آثار باستانی ایران، نظیر کتیبه بیستون و طراحی پوسترها و بنرهای مراسم با الهام از مینیاتور ایرانی، به‌عنوان ابزارهای بصری قدرتمند برای بیان تاریخ و فرهنگ ایران عمل می‌کند. این نمادها و آثار می‌توانند باعث ایجاد ارتباط عاطفی و شناخت بیشتر میان تماشاگران و تاریخ ایران شوند. همچنین، معرفی شخصیت‌های تاریخی در قالب نمایش‌های کوتاه و بازسازی وسایل جنگی تاریخی در قالب نمادین می‌تواند ضمن احیای بخش‌هایی از تاریخ، به تماشاگران این احساس را بدهد که در دل داستان‌های تاریخی قرار دارند. در نتیجه، این اقدامات با استفاده از ترکیب هنرهای مختلف، تاریخ و فرهنگ ایران را به‌شیوه‌ای معاصر و جذاب در مراسم‌ها زنده می‌کند و به تقویت حس هویت ملی و تاریخی در جامعه کمک می‌کند.

تقویت ارزش‌های اخلاقی در مراسم‌های ورزشی می‌تواند نقشی مهم در تقویت هویت فرهنگی و اجتماعی داشته باشد (سعیدنیا و همکاران، ۱۴۰۲). تأکید بر همبستگی انسانی، از جمله نمایش داستان‌هایی از همکاری اقوام مختلف در بحران‌ها، یکی از راه‌های مؤثر برای ترویج پیام‌های انسانی است. بعنوان مثال نتایج حاصل از پژوهش سعیدنیا و همکاران (۱۴۰۲) نشان

می‌دهد که خط‌مشی‌گذاری اخلاقی و فرهنگی در ورزش ایران تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار دارد و توجه ویژه به این عوامل ضروری است. چنین روایت‌هایی می‌توانند باعث ایجاد همدلی و درک متقابل میان تماشاگران از اقوام و فرهنگ‌های مختلف شوند و وحدت ملی را تقویت کنند. همچنین، ایجاد بخش ویژه برای تجلیل از قهرمانان اخلاقی تاریخ ایران و نمایش صحنه‌هایی از اتحاد مردم در مواقع دشوار، به‌ویژه در هنگام بحران‌ها، می‌تواند نمونه‌های عینی از همبستگی و فداکاری انسانی را به نمایش بگذارد که برای جامعه امروز الهام‌بخش باشد. پیام‌های همبستگی و صلح از سوی شخصیت‌های فرهنگی به‌ویژه در زمان‌های چالش‌برانگیز می‌تواند نقش بسزایی در تقویت پیام‌های اخلاقی و انسانی در میان مردم ایفا کند. گرامیداشت میراث معنوی در چنین مراسم‌هایی با استفاده از اشعار برجسته‌ای مانند اشعار مولوی، حافظ و سعدی در بخش‌های مختلف، به‌ویژه در بخش‌های موسیقی یا سخنرانی‌ها، فرصتی عالی برای حفظ و ترویج مفاهیم اخلاقی و معنوی است. همچنین، اجرای موسیقی آرام و مرتبط با میراث معنوی، می‌تواند فضا را به گونه‌ای خاص و معنوی سازد که به مخاطبان احساس آرامش و تفکر عمیق درباره ارزش‌های اخلاقی و انسانی القا کند. نمایش آیین‌های معنوی مانند دعا و نیایش نیز می‌تواند روحانی بودن و همبستگی اجتماعی را در کنار پیام‌های فرهنگی و دینی تقویت کند. ترویج مفاهیم معنوی با استفاده از جلوه‌های بصری و برجسته‌سازی پیام‌های اخلاقی در طراحی مراسم، موجب می‌شود که این مفاهیم در ذهن تماشاگران نهادینه شده و به‌طور مؤثری تأثیرگذار باشد. در مجموع، این اقدامات می‌توانند به تقویت ارزش‌های اخلاقی در جامعه کمک کرده و معنویت و همبستگی را به‌عنوان اصول کلیدی در مراسم‌های ورزشی و فرهنگی ترویج کنند.

مشارکت جامعه در مراسم‌های ورزشی و فرهنگی به‌ویژه در طراحی و اجرا می‌تواند به تقویت ارتباط میان مردم و مراسم کمک کند و حس تعلق بیشتری را در میان شرکت‌کنندگان ایجاد نماید (مردای و همکاران، ۱۳۹۳). مشارکت مردمی از طریق برگزاری مسابقات طراحی برای انتخاب نماد مراسم، فرصتی فراهم می‌آورد تا افراد جامعه، به‌ویژه هنرمندان محلی، نقش فعالی در شکل‌گیری ظاهر و محتوای مراسم داشته باشند. دعوت از هنرمندان محلی برای مشارکت در اجرا و ایجاد فرصت‌هایی برای حضور فعال خانواده‌ها می‌تواند به افزایش همبستگی اجتماعی کمک کند و فضای اجتماعی بیشتری را برای مشارکت در مراسم به وجود آورد. علاوه بر این، دعوت از مدارس برای اجرای گروهی و ارائه جوایز به مشارکت‌کنندگان مردمی در طراحی بخش‌های مراسم، موجب می‌شود تا نسل‌های جوان‌تر نیز در فرآیندهای فرهنگی و هنری کشور مشارکت کنند و درک بهتری از ارزش‌های ملی و فرهنگی پیدا کنند. آموزش و آگاهی‌بخشی نیز نقش کلیدی در ایجاد درک عمیق‌تر از تاریخ و فرهنگ ایران دارد. برگزاری کارگاه‌های آموزشی درباره تاریخ ایران و ارائه اطلاعات درباره اقوام و مناطق مختلف در نمایشگاه‌ها می‌تواند به تقویت شناخت مردم از تنوع فرهنگی کشور کمک کند. طراحی بروشورهای آموزشی و تولید فیلم‌های کوتاه برای معرفی عناصر فرهنگی می‌تواند ابزار مؤثری در ترویج آگاهی فرهنگی باشد. همچنین، اجرای سخنرانی‌ها توسط متخصصان فرهنگی در حاشیه مراسم، فرصتی برای تبادل نظر و افزایش اطلاعات عمومی در مورد جنبه‌های مختلف تاریخ، فرهنگ و هویت ایرانی فراهم می‌آورد. این اقدامات در مجموع به‌عنوان ابزاری برای ارتقاء سطح آگاهی و فهم عمومی از میراث فرهنگی و اجتماعی ایران عمل می‌کنند و مشارکت مردم را در حفظ و ترویج آن تقویت می‌کنند.

پایداری و حفاظت از میراث فرهنگی در مراسم‌های ورزشی و فرهنگی نه تنها به حفظ منابع طبیعی و اجتماعی کمک می‌کند بلکه باعث تقویت هویت ملی و احترام به تاریخ و سنت‌های کشور می‌شود. استفاده از منابع پایدار یکی از مهم‌ترین روش‌ها برای کاهش تأثیرات منفی محیط‌زیستی مراسم‌ها است. به‌کارگیری مواد بازیافتی در طراحی دکوراسیون، استفاده از

مقاله پژوهشی

بسته بندی های دوست دار محیط زیست برای هدایا، و بهره گیری از انرژی های تجدید پذیر در نورپردازی به عنوان گام های اولیه در راستای برگزاری مراسم های پایدار، تأثیرات محیطی منفی را کاهش می دهد و نقش مهمی در حفاظت از منابع طبیعی ایفا می کند. علاوه بر این، طراحی لباس های مراسم از الیاف طبیعی و کاهش زباله های تولیدی با برنامه ریزی دقیق به طور مستقیم به هدف پایداری و کاهش آلودگی کمک می کند. این رویکردها نه تنها به محیط زیست کمک می کنند بلکه پیام هایی از احترام به طبیعت و منابع طبیعی به شرکت کنندگان منتقل می کنند. حفاظت از هنرهای بومی نیز یکی دیگر از ارکان مهم در ترویج فرهنگ و هویت ملی است. حمایت مالی از هنرمندان محلی برای اجرای آثار و برگزاری نمایشگاه های دائمی از هنرهای بومی، به ویژه در زمینه هایی که در معرض فراموشی قرار دارند، نه تنها به نگهداری از میراث فرهنگی کمک می کند بلکه زمینه ساز رشد و شکوفایی هنرهای محلی و سنتی می شود. ایجاد بانک اطلاعاتی از آثار بومی و آموزش مهارت های بومی به نسل جوان، از دیگر راه های مؤثر در حفاظت از هنرهای محلی و انتقال آن به نسل های آینده است. احیای آیین ها و هنرهای در حال فراموشی نیز به عنوان یک مسئولیت فرهنگی و اجتماعی اهمیت زیادی دارد که با ترویج آن ها می توان ارتباط معنوی مردم با گذشته و هویت فرهنگی شان را تقویت کرد. در مجموع، این اقدامات در راستای حفاظت از میراث فرهنگی و ارتقای پایداری اجتماعی و زیست محیطی نقش بسزایی دارند

نتیجه

این پژوهش نشان داد که بومی سازی مراسم افتتاحیه و اختتامیه در رویدادهای ورزشی ایران، با استفاده از عناصر فرهنگی، تاریخی و هنری کشور، می تواند ابزاری قدرتمند برای تقویت هویت ملی و انسجام اجتماعی باشد. تأکید بر نمادهای ملی، نمایش تنوع فرهنگی اقوام، و بازآفرینی داستان های تاریخی از جمله راهکارهای مؤثر در این زمینه است. این مراسم ها علاوه بر انتقال پیام های اتحاد و همبستگی، به عنوان بستری برای معرفی غنای فرهنگی و تاریخی ایران در سطح جهانی عمل می کنند. همچنین، مشارکت جامعه و توجه به پایداری، نه تنها ارتباط مردم با این رویدادها را تقویت می کند، بلکه میراث فرهنگی را حفظ و توسعه می بخشد. از این رو، برنامه ریزی جامع و استفاده خلاقانه از ظرفیت های بومی در این مراسم ها می تواند نقش مهمی در ارتقای تصویر بین المللی ایران و تقویت پیوندهای اجتماعی داخلی ایفا کند.

تضاد منافع

بدین وسیله نویسندگان اعلام می دارند که هیچ نفع متقابلی از انتشار این مقاله ندارند.

منابع

۱. پاشایی، سجاد، اکبری، خیام، اکبری، سجاد، عبدوی، فاطمه. (۱۳۹۸). تبیین مدل اثربخشی همایش های بزرگ ورزشی با نقش میانجی گری توسعه اجتماعی، فرهنگی بر توسعه اقتصادی جامعه میزبان. جامعه شناسی اقتصادی و توسعه، ۸(۱)، ۵۳-۷۷.
۲. دیلمقانی، فرشید و قاسمی ترکی، محمد علی. (۱۳۹۶). جایگاه هویت ملی در ایران نگاهی به تطور تاریخی الگوها و سیاست های هویت ملی از زمان باستان تا دوره ی پهلوی اول. سیاست متعالیه، ۵(۱۹)، ۱۵۵-۱۷۶.
۳. سعیدنیا، ندا، سجادی هزاوه، سیدحمید، گنجویی، فریده اشرف، منوچهری، جاسم. (۱۴۰۲). شناسایی شاخص های خط مشی گذاری اخلاقی و فرهنگی در ورزش ایران. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۲۲(۶۱)، ۱۳۳-۱۵۶.

<https://doi.org/10.22034/ssys.2022.2066.2474>

۴. طوسی، افضل، السادات، عفت. (۱۳۹۵). مسکات نماد فرهنگی در رویدادهای ورزشی مطالعه شخصیت سازی یوز ایرانی، اولین همایش شخصیت سازی معاصر ایران، تهران.
۵. عظیمی، دارا، نوری، محمد سیوان، محرم زاده، مهرداد. (۱۴۰۲). اثرات برگزاری رویدادهای بزرگ ورزشی بر اقتصاد شهری. سیاست ها و تحقیقات اقتصادی، ۲(۲)، ۱۲۰-۱۳۸. <https://doi.org/10.22034/jepr.2023.139601.1057>
۶. کریمی، جواد، عباسی، همایون، عیدی، حسین. (۱۴۰۱). تبیین نقش ورزش در توسعه اجتماعی ایران با رویکرد آمیخته. رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، ۱۰ (۳۶)، ۹۷-۱۱۲.
۷. گلچین، محمد و رضایی صوفی، مرتضی و کشاورز، لقمان. (۱۴۰۰). نقش ورزش در تحقق ارزش های استراتژیک اسلامی.
۸. مرادی، سالار، خالدیان، محمد، مصطفایی، فردین. (۱۳۹۳). نقش ورزش در توسعه ارتباطات میان فرهنگی و اجتماعی. مدیریت ارتباطات در رسانه های ورزشی، ۱(۴)، ۵۵-۶۰.
۹. موتاب، احمد، جوانی، وجیهه، و داد هیر، ابوعلی. (۱۴۰۰). از مکتب تا فرهنگ: تبیین فرایند اجتماعی-فرهنگی عیاری و شکل گیری ورزش زورخانه ای در ایران. جامعه شناسی فرهنگ و هنر، ۳(۴)، ۶۰-۴۱. <https://doi.org/10.34785/J016.2022.003>
۱۰. نیکبخش، رضا، دانا، امیر، عمادی، مهدی. (۱۴۰۲). عوامل مؤثر بر بهبود الگوسازی و ایجاد نمادهای فرهنگی در ورزش همگانی. فصلنامه علمی پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۱۲(۲)، ۴۱-۵۰. <https://doi.org/10.30473/arism.2023.64403.3675>

11. Ciomag, R. V., & Pop, C. (2024). Cultural and Sporting Characteristics of Countries Participating in Sports Competitions. *Marathon*, 16(1), 19-26.
12. Knights, V. (2016). Music, national identity and the politics of location: Between the global and the local. *Routledge*.
13. Lee, J. W. (2019). Olympic ceremony and diplomacy: South Korean, North Korean, and British media coverage of the Olympic Winter Games' opening and closing ceremonies. *Communication & Sport*, 9(5), 761-784.
14. Li, C. (2022). Research on the Symbolic Mechanism of Constructing National Identity in Sports Event Ceremony Communication. *Forest Chemicals Review*, 709-720.
15. Maguire, J. A. (1999). *Global sport: Identities, societies, civilizations*. Polity Press.
16. McCartney, G., & Osti, L. (2007). From cultural events to sport events: A case study of cultural authenticity in the dragon boat races. *Journal of Sport Tourism*, 12(1), 25-40. <https://doi.org/10.1080/14775080701496750>
17. Meng, L. K., Zaidi, H. J., & Asma, A. (2024). Celebrating cultural diversity through sports for global peace and understanding. In *Globalisation, Cultural Diversity and Human Rights* (pp. 11-39). Cham: Springer Nature Switzerland. https://doi.org/10.1007/978-3-031-55478-0_2
18. Pop, C. (2013). The modern Olympic Games—a globalised cultural and sporting event. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 92, 728-734. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.08.746>
19. Spillman, L. (1997). *Nation and commemoration: Creating national identities in the United States and Australia*. Cambridge University Press.
20. Tomlinson, A. (1996). Olympic spectacle: Opening ceremonies and some paradoxes of globalization. *Media, Culture & Society*, 18(4), 583-602.
21. Tomlinson, A., & Young, C. (Eds.). (2006). *National identity and global sports events: Culture, politics, and spectacle in the Olympics and the football World Cup*. Suny Press. 253 pages.
22. Zakharova, O. (2024). Art as a communicative factor of international sports ceremonies. *Herança*, 7(1), 58-66. <https://doi.org/10.52152/heranca.v7i1.806>